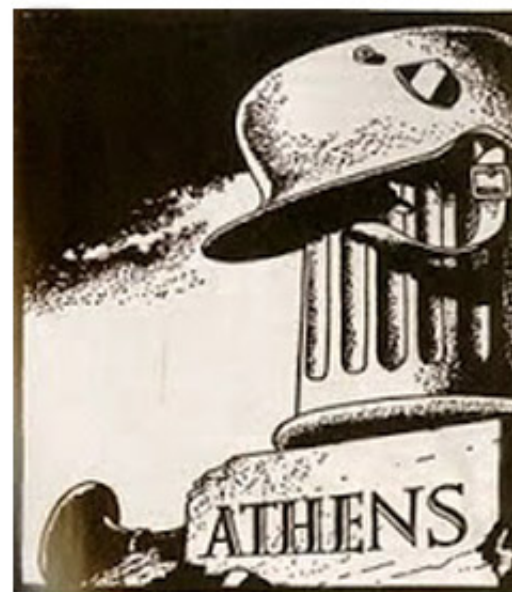

Είναι η δεύτερη φορά που αναφέρεται το γεγονός. Με διαφορετικό ερέθισμα. Για τον ίδιο όμως λόγο. Για να μην εξασθενήσει ή πολύ περισσότερο για να μην σβήσει η μνήμη, η συλλογική μνήμη, από ότι συνέβη. Σε αυτή την δεύτερη, συντομότερη, ελαφρά διαφοροποιημένη αναφορά, επαναφέρω, μια προσωπική ιστορία, μικρό κομμάτι από μια μεγάλη τραγωδία μια ζοφερής περιόδου.

Ο πολιτισμός έφθασε στην Ελλάδα

Την Μάνα μου την βάφτισαν Ζωή. Γιορτάζει της Ζωοδόχου Πηγής, την πρώτη Παρασκευή μετά το Πάσχα. Μολοντούτο ποτέ δεν την φώναξαν Ζωή. Είναι από εκείνες τις περιπτώσεις όπου το παιδί βαφτίζεται σύμφωνα με τα έθιμα, με το όνομα του παππού ή της γιαγιάς, αλλά σε όλη τη ζωή του το ακολουθεί κάποιο άλλο όνομα.

Έτσι λοιπόν η Μάνα μου ήταν Τζούλια. Προς τιμήν της Ιουλίας, αδελφής της μητέρας της Μάνας μου (και γιαγιάς μου). Η Ιουλία που είχε πεθάνει από φυματίωση, δεν ήταν η μόνη απώλεια που είχε βιώσει η γιαγιά μου, η Μαρίνα, αφού μέχρι να γεννηθεί η Μάνα μου, είχε θάψει τρία παιδιά. Ένα αγόρι, τον Κώστα, από φυματίωση και ένα ζευγάρι διδύμων πάνω στη γέννα. Τα γράφω όλα τούτα για να μην λησμονήσουμε ότι στις αρχές του 20ου αιώνα στην Ελλάδα, οι ζωές των ανθρώπων έκρυβαν πολύ θάνατο και αντίστοιχο πόνο.

Οι γονείς της μάνας μου, ο παππούς μου ο Ανδρέας (που δεν γνώρισα καθότι πέθανε το '49, στα 49 του χρόνια, καρκίνο του στομάχου, είπαν οι γιατροί) και η γιαγιά μου η Μαρίνα, την οποία την έζησα μέχρι τα 27 μου, κέρδιζαν το βιός του από ένα μικρό παντοπωλείο που βρισκόταν απέναντι από το λόφο της Σικελίας, έναν μεγάλο βράχο που υπάρχει ακόμα ανάμεσα στο Κουκάκι και στη Χαροκόπου. Σήμερα λέγεται και «Ελ Πάσο», εκεί βρίσκεται η έδρα της ποδοσφαιρικής ομάδας της Καλλιθέας. Τότε η περιοχή και μέχρι το τέλος της δεκαετίας του '60, είχε το όχι και τόσο σαγηνευτικό όνομα: Παλαιά σφαγεία. Τα πρώτα 17 χρόνια της ζωής μου κύλισαν στο ίδιο κτίριο.

Πίσω από το μπακάλικο και το σπίτι τους, έρεε ο Ιλισός και στην απέναντι όχθη βρισκόταν ο Συνοικισμός. Άλλη μια εστία ξεριζωμένων Μικρασιατών, που είχαν αφήσει τα πάντα στην ανατολική ακτή του Αιγαίου και ήρθαν πένητες και επαίτες στην «πατρίδα» για έναν σκληρό, αδυσώπητο αγώνα επιβίωσης. Ζούσαν εκεί πεταμένοι στην παραγκούπολη, στις φαβέλες του Ελληνικού μεσοπολέμου, άλλη μια απόδειξη πολύ σκληρών χρόνων, λανθασμένων αποφάσεων και αμέτρητων δραμάτων.

Ο παππούς και η γιαγιά μου, δεν είχαν ούτε προοδευτικές προδιαγραφές, ούτε ηρωικές τάσεις. Ένα απολύτως συνηθισμένο, καθημερινό ζευγάρι βιοπαλαιστών ήταν, που προσπαθούσαν να εξασφαλίσουν τα προς το ζην. Έτσι τους βρήκε ο Απρίλης του '41 και η Γερμανική κατοχή.

Πως τώρα αυτοί οι φιλήσυχοι, απολιτικοί, φτωχοί άνθρωποι, βρήκαν κίνητρο και κουράγιο να κρύψουν ξεχασμένους Άγγλους φαντάρους μέχρι να διαφύγουν, Εβραίους κυνηγημένους, Αρμένιους κατατρεγμένους και Έλληνες χαρακτηρισμένους κομμουνιστές; είναι ένα ερώτημα. Το ότι έβρισκε όλη γειτονιά καταφύγιο στην υπόγειό τους, στη διάρκεια των βομβαρδισμών δεν ήταν και τόσο σημαντικό. Ανθρώπινο ήταν.

Κάπως έτσι έφτασε εκείνη η Δευτέρα 28 Αυγούστου του '44.

Το διαβόητο μπλόκο της Καλλιθέας. Μόλις έντεκα μέρες μετά το μακελειό της Κοκκινιάς, όπου εκτελέστηκαν 148 άοπλοι πολίτες και μερικές χιλιάδες μεταφέρθηκαν στο κολαστήριο του Χαϊδαρίου, οι Γερμανικές δυνάμεις κατοχής μπλόκαραν και την Καλλιθέα. Λαϊκή συνοικία, με έντονο αντιστασιακό ρεύμα, δυναμική παρουσία κομμουνιστών, ήταν στόχος.

Είχαν προηγηθεί τον προηγούμενο μήνα, μάχες κανονικές, οδομαχίες και το επικό τέλος δέκα Επονιτών στο σπίτι της οδού Μπιζανίου 10, όπου μετά από πεντάωρη πολιορκία, φύλαξαν, οι πολιορκημένοι, το τελευταίο βλήμα για τον κρόταφο τους. Ο τελευταίος Αύγουστος της Γερμανικής Κατοχής, ήταν αδυσώπητος.

Με τη συνηθισμένη τους τακτική, οι Γερμανοί περικύκλωσαν από τα ξημερώματα όλη τη συνοικία και με τη συνδρομή των Ελλήνων ταγματασφαλιτών, απαίτησαν με τα χωνιά από όλους τους άρρενες από 15 χρονών και πάνω, να συγκεντρωθούν στο γήπεδο.

Για όσους κρύβονταν και τους ανακάλυπταν οι Γερμανικές δυνάμεις, η ποινή ήταν μια. Αδιαπραγμάτευτη. Εκτέλεση επί τόπου. Όλοι το γνώριζαν αυτό, μολοντούτο, η γιαγιά μου άνοιξε την κρύπτη κάτω από τα κεραμίδια και με την εξουσία της Μάνας, της Συζύγου της Αδελφής, με την εξουσία της Γυναίκας δηλαδή, ανάγκασε τα αδέλφια της Θανάση (πατέρα έξι παιδιών), τον άκληρο Γιώργο και το σύζυγό της Ανδρέα, να κρυφτούν. Τα χωνιά από κάτω συνέχιζαν να απειλούν και να τρομοκρατούν.

Στη σκηνή ήταν παρούσα και η Μάνα μου. Όταν σφράγισε η κρύπτη, η γιαγιά μου, 46 χρονών γυναίκα τότε, με τρία παιδιά και μια αδελφή χαμένα και, λόγω Κατοχής, περισσότερα από τρία χρόνια πείνας και κακουχίας στράφηκε στη θυγατέρα της και με ένταση, με προτεταμένο το δείκτη και βλέμμα πύρινο της είπε: “Άχνα μην βγάλεις. Άχνα! τα ακούς;”.

Λίγο αργότερα, οι κουκουλοφόροι βάδιζαν ανάμεσα στο συγκεντρωμένο πλήθος και δείχνοντας, μοίραζαν θανατικές ποινές. Εικοσιδύο άνδρες εκτελέστηκαν Δοϊράνης και Μαντζαγριωτάκη γωνία. Άλλοι οκτώ σε διάφορα, αλλά σημεία. Σύνολο τριάντα. Ο όλεθρος ολοκληρώθηκε με πλιάτσικο και εμπρησμούς.

Η Κατοχή παρέλαβε την Μάνα μου χρονών πέντε. Την άφησε ετών εννέα, 45 μόλις μέρες μετά το μπλόκο της Καλλιθέας. Τα γράφω τώρα, στην επέτειο των 74 χρόνων. Με την πίκρα ενός πολίτη για ότι έχει γίνει, για ότι γίνεται, για ότι θα γίνει.